

STUDENTS

IZNAK 2 REIZES
MĒNESI

AKADEMISKĀS DZĪVES LAIKRAKSTS

NUMURS MAKSĀ
20 SANT.

K. Branta un K. Upešlejas nodibināts 1922. gadā.

Redakcija un kantoris

Rīgā, Basteja bulv. № 11, dzīv. 15 (ieeja no Valdemāra ielas). Runas stundas: svētdienās no 10—11, pirmdienās no 16—17.

Pasta adrese: Rīgā, Pasta kaste № 70.

Gada abonements: Ls 4.—, Sludinājumu maksa: priekšpusē 90 sant., tekstā 60 sant., sludin. daļā 20 sant., par peitirindiņu + 5% sludināj. nodoklis.

№ 133.

Ceturtdien, 9. februārī, 1928.

VI. ak. g.

Kur glābties?

(Speciālraksts „Studentam“.)

Slepkavu, kas tviktin tviktst pēc otra dzīvības, nav Latvijā mazums. Arī pašslepkavu karstās asinis strauji šļac mums katru dienu sejā.

Velvairāk pašnāvības nomocītie stāvi rēgojas, smilkstēdami mūsu steidzīgās dienas gaitas ceļa malās.

Chroniskā un akūtā pašslepkavu sērga — epidēmija liptin lip, samaitādama, reizēm tirdama, tautas organismu. Pašslepkavība izstrādājusi pat savas metodes un vienam pašnāvības paņēmienam seko citi pēc iepriekšējā parauga.

Liekas, ka līdz ar civilizācijas uzvaru civilizējas arī nāve. Dabīgi un dabīgā vecumā mirst Latvijā diezgan maz.

Kur glābties? — Zinātnieki, nedabīgās miršanas cēloņus apskatījuši no dažādiem viedokļiem. Vainu meklē smagajos tautas politiskos, saimnieciskos apstākļos, dzīves uzturas cīņā, vienpusīgā skolas izglītībā, nepareizi ieaudzīnātos pasaules un dzīves uzskatos; kur grimst sociālā morale, kur zūd reliģija un ticības viengabalainība, tur attīstas alkoholisko dzērienu bauda un seksuālās dzīves pārmērības, tam seko dažādas organismas slimības un nedabīgā nāve. Ir pievesti ģeogrāfiski, etnogrāfiski, pat astroloģiski iemesli. Statistika grib ticēt kādam nenovēršamam nepieciešamības likumam, likteņam. Ir uzrādīti vēl citi cēloņi. Tām visām zinātnieku domām sava taisnība. Bet man ceļas aizdomas, ka aiz šīm domām, dziļi pārdomātām, saredzama vaina, vienkārša, varbūt, tādēļ maz ievērota un izcelta; vaina, kuŗu visām vainām — individualām, sociālām padalām universālām varētu uzskatīt par pirmvainu.

Kas vainīgs? Nelaimīgais pašslepkava? Satriektie vecāki un tuvinieki? Uzbudinātā sabiedrība? Likumu devējs vai likuma sargs? Valsts valstis? Skola? Zinātne? Ticība? No sirds gribas šoreiz mūsu tagadējā brīdī, vienkārši, dabīgi, ja arī skarbi atbildēt. Mans skarbums lai neaizķer tos nelaimīgos, tas man dziļš sirds lūgums, kuŗus fiziska, fizioloģiska vai nenovēršama miesas vaina dzina izmisumā, neizturamā šausmu pilnā dvēseles pārdzīvojumā. Es par to esmu jau runājis, rakstījis. Bet varbūt ir tur slēptas tā pati vaina, kuŗu es domāju.

Kas vainīgs? — Vainīgs ir ik katrs kas nav īstēns, kas nav paties. Ja mūsu dzīve ir melu pilna, tad dzīvība jau nāves skarta, nāves šķidrā tūta. Meli ir dzīves un dzīvības nāve. Meli dzen nabadzībā, bezdarbībā, gara tukšumā, tumsā un nāvē.

Mums trūkst uz katra soļa īstenības, patiesības un dabīguma, tādēļ visur rēgojas nedabīgās nāves rīki, nāves zāles, lode, cilpa, virve, nazis u. t. t. Nāvei tiesības ņemt, kad tai tik, savējos, melu ļaudis.

Dabiskā nāve nekad, nekad varmācīgi nelaužas patiesības robežās, īstenības laukā. Viņa tikai izravē nezāles un palīdz godam novākt nobriedušo vārpu.

Dzīve ir smaga. Lielās revolūcijas un asinainā kara sekās mēs visi sliktam kā šausmīgos ūdens plūdus. Tikai reti laimīgiem glābiņš Noasa šķirstā. Uz zemes nav pat balošanās sausuma, kur apmesties. Tādi ir mūsu izmisuma ļaudis, nelaimīgie pašslepkavas un pašnāvnieki. Kur lai viņi apmetas? Sabiedrība? — Tur tiem izmociem meklētājiem izbāz preti daudzgalvainā hydra, čūska savus nāvīgos dzeloņus, melu plūdus, naidu, skaudību, aprunas, ne-taisnību, partijas, partejību. Tur lepojas, ķīlidojas un spriedelē, otru apmelodami un apmelodami, lai sevi izceltu un

ieceltu, lai saldkāri baudītu pats sevi, savu baud-, god-, un mantkāri. Zēnieks, strādnieks, patiesi abi nes ļoti grūtu nastu. Ko te dara politika, partijas, prese, sabiedrība? Mēs zinām. Nav līdzēts ne vienam, ne otram. Dvēseles cīņās iegrimušajam tur pavīsam nav glābiņa. Vai kāds var pateikt, cik tur ir īstenības, patiesības? Sabiedrības un sabiedriskie meli triektin triec pašnāvniekus pašslepkavībā. Nav mums sabiedrības, kur audzina noteiktas personības, kur sniedz noapaļotu pasaules un dzīves uzskatu. Visādas organizācijas, bet audzinātājas sabiedrības nav. Mūsu sabiedrība tikai samaj. Vai te arī skola nav vainīga, nedodama sintezes, ielaizdamās tikai analizē? Mums jādibina tāda audzinoša sabiedrība, organizācija.

Dažs pašnāvnieks meklējis klusināt savu izmisumu zinātnes avotu ūdeņos. Ir daži labi rezultāti. Bet cik pašnāvnieku krīt uz viņas sirdsapziņas? No Hegeļa idealisma, panloģisma, kuŗā sastinga dažāda laba dvēsele kā nāvē, savā gaitā attīstījās materialisma teorijas, kas lepnī, pašapzinīgi, noteikti apgalvoja, ka viss, pat dvēsele, ir tikai materijas, vielas un spēka produkts. Vai tas bija īstenā patiesība? Cik tam ziedots un ziedo dzīvību?

Filosofijas teorijas apgāz viena otru. Dabās zinātnes, fizika, Euklīda ģeometrija sadrebēja relativitātes teorijas priekšā. Vai pēdējā jau īstenība? Bija savā laikā punkts, teiksim „atoms“, tas tagad nav vairs, jo arī tas ir kustība, elektronu un subelektronu varā. Nav kur atsperties! Bija noteikts „laiks, telpa“, tie arī tapuši relatīvi. Vai tas nav pārejas laika sabrukums? Zinātniekiem arī ir trūcis zinātniskās pazemības, klusās, īstenās dzīves pēc patiesības. Zinātnes nepārīkātās teorijas bez šaubām vairojušas lielo sajukumu, izmisumu jaunatnē, tautā un neapziņīgā masā.

Daudz nelaimīgo gājuši savās sāpēs baznīcā pie baznīcas vadītājiem, meklēdami mieru savai dvēselei viņas iestādījumos un rakstos. Tolstojs, Zudermans, mūsu rakstnieki grūtu sirdi tēlojuši kas tur mantots. Daudziem tur patiesi norimusi sāpīgā sirsniņa, bet daudzi tur atdūrušies, kā ar galvu pret sienu. Vai vaina formalismā, vai ārigumā, vai konfesiju nemītīgās ķīldās, vai kritikā, vai dzīves nesaskaņā ar sludinātām idejām, vai citā kādā ķīdā, to tagad neiztirzāsim. Ceļa brīdējs izmisumā meklē glābiņu. — Ko meklē pašnāvnieki?

Tikai pēc īstenas, patiesīgas mīlestības alkst un lūdzas pašnāvnieki. Tie klausās, kur grib grēku sodīt, bet grēcinieku mīlēt, kur rāda, ka Pestītājs patiesi dzīvo? Pašnāvniekam nelīdz ja apgalvo, līdzīgi Barta teoloģiem ka empiriskais, zeme un dzīve zemes virsū ir pilnīgi pretstatī Dievam, ka te viss, viss ir tikai grēks. Tiesu var sludināt, bet dzīvība jā-mīlē. Izmisumā pašnāvnieki nogriežas no mums, jo tie neredz īstenības, tā Jesus, kas ir dzīvība, ceļš un patiesība.

Kur nelaimīgais lai iet? Vislabāki būtu pie mīļās mātes, tēva mājās. Bet pavadieni pārtrūkuši. Dēls pil-sētnieks kaunas savu vecāku uz laukiem. Studenti un studētais nemeklē stipruma vecās paaudzes tikumos. Iz-rādas, ka dzīves formas un intereses tapušas savādākas meitām un dēliem, nekā mātēm un tēviem. Īstenība, patiesība un dabīgums iziruši vecās un jaunās paaudzes attiecībās. Nelaimīgie vecāki arī jau tuvu savam izmisumam. Velti pūles un darbs, velta mila un cerība. Arī ģimenes pamati sašķobījušies. Nav kur iet? Vēl ir! Ej pats sevi! Bet ir tur nav

Z. A. Sav. Valstu pilnv. ministrs Latvijā
Fridrichs W. B. Colemans.

(Sakarā ar viņa rakstu „Studentam“.)

F. W. B. Colemans neilgi atpakaļ atskatījās uz savu 5 gadu darbības jubileju Latvijā. Šajā laikā F. W. B. Colemans ir ieguvis noteiktas un dziļas simpatijas ne tikai pie diplomātiskā korpusa locekļiem, bet arī plašā sabiedrībā. Amerikas un Latvijas labās attiecības ir izveidojušās un nostiprinājušās, pateicoties galvenām kārtām viņam. C. ir ļoti iemīlējis Latviju un sevišķi Rīgu — Ar retu rūpību C. interesējās kā par universitātes, tā arī speciēli Latvijas studentu dzīvi un ir ļoti informēts par to.

Latvijas Universitātes sasniegumus viņš min ar lielu atzinību. Ministrs F. W. B. Colemans kgs ir lūdzis izteikt savas simpatijas un labākos vēlējumus

visai Latvijas Universitātei, studentiem un akadēmiskajam laikrakstam „Students“. Ministrs dzimis Detroitā, Mičiganā Z. A. S. V. 1877. g. 17. maijā. Vidusskolu beidz Detroitā. Universitātes jurid. fak. beidz Mičiganā 1896. g. Tad darbojas kā jurists un juriskonsuls turpat, 1914. un 1915. g. strādā kā juriskonsuls amerikāņu ogļu ekspedīcijā, Spicbergenā, Norvēģijā. Spēlēja vadošu lomu pie līguma slēgšanas starp Krieviju un Ameriku par minū pirkšanu no Amerikas. Bet 1917. g. Colemans kgs cinās S. V. S. V. armijā Francijas frontē kā virsnieks. Un 1922. gadā S. A. S. A. prezidents to iecēl par ministri Latvijā, Igaunijā un Lietuvā — V. K.

īstenības, patiesības. Tu pats esi visvairāk vainīgs. Tu neesi tas, kas tu esi. Tu netapi tas, kas tu biji (Schleiermachers). Tu esi strādājis preti savām dvēseles istajām dziņām un spējām. Tādēļ nav — īstenības — nav laimes miera, prieka. Studijas nepareizi izvēlētas — nav sekmju, reizi iekšīgs kūtrums, īgnums. Uzspiests amats, nodarbošanās, tādēļ nemākultība un tukšums. Atgriezies un top īstens! Darbam nav iekšējā satūra tādēļ, slinkums darītāju māc. Tur redz darba par daudz — saprotams darītājs nogurst, saļimst. Tur rotājas, nestrādā — ļaudis grimst bezdarbā, badā. Tur steidzas un skrien — tie nēlākā piekūst un nav darbā dzījuma un jaunradīšanas.

Tie visi, īsi sakot, meli, kas dzen agri vai vēlu izmisumā. Arī „es“ ir sabrucis. Tukšumu pilda — ar baudu. Bet ir bauda nav īstena. Attīstās pārmērtīgā dzeršana — tā top mode, bramanība — mēs dzeram jau savas un citu asinis. Dzeram saldkāres reiboni, kaislās runās un apkampienos. Paģiras, — tukšums — nāve. Izdevumi sāk pārsniegt ienākumus. Vajadzības aug. Iedomātās vajadzības nevar apmierināt. Paceļas netiklā peļņas kāre. Pārdod savu pirmo īpašumu — miesu. Pārdodam arī savu dziļāko pārliecību, idejas. Daži pārdodot savas idejas par tabaku, kā to Dostojevskis stāsta. Tomēr reiz tas pats centās cīnīties par cēlākām cilvēces idejām. Tiem

ir tikai ātrs darbs, bet nav īstas izturības. „Cilvēks, tu ar savu dīzenumu apgāni zemi, viņā ierazdamies un aiziedams, atstāj tur savas strutojošās pēdas.“ (Dostojs.) Vai tā ir cilvēka cieņas atbilstoša īsta brīvība? Mēs neesam īsti ir savā mīlestībā, tādēļ nelaimīga ģimenes dzīve. Pat savā godkāre mēs neesam patiesi. Mēs sevi turam par lielākiem, nekā mēs esam. „Tīrais āksts savā dzīvē un nāvē.“ kā saka Dostojevskis.

Kā celt to, kas sabrucis? Ja mēs būtu īsteni, patiesi, taisni, tāju no meliem, tad „dzīve ir paradīze un mēs visi esam paradīzē, tikai negribam to zināt, bet ja gribētu to zināt, jau rītu visā pasaulē iestātos paradīzē.“ (Dostojevskis) Nopietns dziļš ideāls, etisks stiprums Buda mācībā, kuŗā viņš uzstāda savu astoņkastiģo kanonu: „īsta ticība, īsta izšķīšanās, īsts vārds, īsts darbs, īsta dzīve, īsta ceņšanās, īstas domas un īsta nogremdēšanās sevi“. Īstenums, patiesīgums, taisnīgums, būfiskums tikai tie spēj atrisināt visus sociālos sarežģījumus. Patiesība ir svēta, tā svētīs, veicinās mūsu dzīvi. Atzīdams patiesību, izteikdams to, arī slepkavam, netiklim atvejas augšamcēļšanās vērti (Tolstojs) taisnība ievadīs mūs īstā tikumbā, un īstā ticībā un reliģijā līdz ar to īstā baznīcā. Īstam cilvēkam atdzīvojas dabas un pasaules daiģums, skaistums. (Poruka Salkšņa tēvs, Annija, Kukaziņa u. t. t.)

Īstenībā ietilpst, zaģlo lģsmes spēks, un mģers. Taisnībā izpildģs pienākumu

uzņemsies atbildību un darīs aktīvās dzīvās mīlestības darbus. Patiesais „zied un gatavs sevi ziedot“, tas kalpos un neprasis, lai tikai viņam kalpo. Tautā pašā vēl ir īstenības un patiesības izmaiņa, skaidra, neliekuļota ticība savai baltai dvēselei, kas mīl patieso labo, daļo un svēto.

Es zinu, ka var prasīt Pilata jautājumu: „kas ir patiesība?“ Var teikt, ka vēl neviens filosofis nav definējis īstenības un lietu būtības un kā vēl nezina, ko nozīmē dabīgi dzīvot, un kas ir daba vispārī. Nav te absolūtās taisnības! Tiesa, tiesa! Bet tu zini, intuitīvi tu zini — ka tevi apmelo un ka tu pats melo. Nemeklēsim sofisma melus, lai sevi, savējos un tautu apmelo. Mūsu sirdsapziņa katrreiz pasaka klusi un noteikti patiesību, to taisnību, kāda vajadzīga praktiskam saprātam. Kants to tādēļ nosauca par kategorisko imperatīvu. Ja nav modernī klausīt sirdsapziņas, tad klausies filosofiskajā kategoriskā imperatīvā. Ar to var varbūt jaust īsto lietu būtību. M. Šelers filosofē, ka mīlestībā varot skatīt lietu īstenību (Wesensschau). Ja tā, tad vēl vairāk vienkāršā katram dzīlī dvēselē gulošā sirdsapziņā. Sirdsapziņa ir tas tuvākais, tev pieejamākais drošais atspere punkts, jo viņš pamatots dziļākā spēka avotā, reliģijas svētuma izmaiņā.

Slicējs ķerās pie salmiņa. Ko sniegsim nelaimīgiem? Es saku: „Esi istens, paties.“ Mīlestībā glābšanas un jaunradīšanas spēks. Ja tu būsi istis, tad tu mīlēsi un tevi mīlēs. Mīlestība aplāj visus vecos noziegumus, viņa panes un dziedē, tā tic un cerē.

„Ej, bāliņ' taisnu ceļu,
runā taisnu valodiņu,
Tad ir Dievs palīdzēs
taisnu mūžu nodzīvot.“
Prof. Vold. Maldonis.

Atmiņas par Amerikas universitātes dzīvi.

(Speciālraksts „Studentam“.)

Kad 1892. g. iestājos Mičigenas universitātē Ann Arborā, biju lepnis, ka esmu students otrā lielākā Ziem. Amerik. Sav. Valstu augstskolā, kurās audzēkņu skaits tad sniedzās uz 2.800 (Pēc

Nupat iznāca tiesnešiem, advokātiem, pagastu valdēm un katram apzinīgam pilsonim nepieciešams izdevums:

Vietējo civillikumu kopojums

(Vietējo likumu kopojuma 3. daļa.)

Tulkojums ar pārgrozījumiem un papildinājumiem, kas izdoti līdz 1927. g. 31. decembrim, un ar dažiem paskaidrojumiem. Tieslietu ministrijas sevišķas komisijas sagatavojumā — Rīgas Apgabaltiesas priekšsēdētāja doc. A. Būmaņa redakcijā. Plašs alfabētisks rādītājs. Maksā brošeta Ls 12—, audekla vākos Ls 15.—
Akc. Sab. Valters un Rapa.

tozeizējām ziņām studentu skaits Columbijas universitātē, New-Jorkā, ieskaitot vasaras skolu, bija pāri par 30.000.)

Ann Arbov bija maza pilsētiņa ar 10.000 iedzīvotājiem, ieskaitot studējošo jaunatni. Izraudzījies kādu stud. biedrību (Fraternity), es apmelos viņas lielajā mājā, kurā arī paliku pa visu četru kursu garo studiju laiku. Parasti vienu istabu apdzīvoja divi studenti ar kopīgu fakultāti. Tolaik tādas istabas lres maksa iztaisija 16—20 latus nedēļā; panzija maksāja apmēram to pašu. Mājā, kurā es biju nometies, bija istabas priekš 20 studējošiem.

Studentiem, dzīvojošiem Mičigenā, mācības nauda bija 125 latu gadā, un 50 latu tādēim, kuriem bija laimējies tikt pie pakāpēm. Visas universitātes ēkas, kā hum. zinātnes, medicīnas, zobārstniecības un inženieru, bija grupētas vienā kvartālā, apm. 20 ha lielumā. Studenti dzīvoja tuvējā apkaimē. Vienīgie sporta veidi, ar kuriem nodarbojās un amizēja skatītājus, intereseanti — studenti, bija Base — Ball's, kājbumba un teniss. Tanis laikos kājbumba bija diezgan brutāla spēle ar spēlētāju pēkšņu pārvietošanos, kāpēc tad arī gandrīz vienmēr beidzās ar nepatīkamām sekām, cietušos vajadzēja aizvest no spēles laukuma, jo bija vai nu smagi sadauzīti un nereti pat salauzti kauli.

Šādā stilā spēlēt ir jau sen aizliegts. Tika sarīkoti arī vērtīgi koncerti (par ļoti lētu ieejas maksu studentiem) un katru gadu maijā notika muzikas svētki ar studentu koŗa piedalīšanos (300 studējošo), kā arī pieaicināti labākie dziedātāji no Eiropas un Sav. Valstīm. — Ievērojams notikums akad. jaunatnes dzīvē skaitījās t. s. pirmā semestra (resp. gada) bankets (Freshman Banquet). Banketa vadītāju vienmēr 1. semestris turēja slepenībā, jo otrais semestris (Sephomores) centās

viņu nozagt un tādējādi izjaukt visu. Otrais semestris parasti rīkoja savus dejas vakarus, kuŗi bija ļoti piemēroti un patīkami. Visinteresantākais bija trešā semestra sarīkoti svētki: „Jauno lēcieni“ (Junior Hop), kuŗos tika uzaicinātas „labākās“ Mičigenas jaunkundzes. Bija liels studentu gods tikt ievēlētām par priekšsēdētāju šādos gadījumos. Savā laikā biju arī pats par kārtības vadītāju. Šādi svētki tika sarīkoti universitātes vingrošanas zālē, kurā bija novietotas atsevišķas mājīgas — domāti atsevišķu stud. biedrību mitekļi.

Kādas dienas vēlāk pēc tādas balles Universit. rektors mani iesauca savā kabinetā un sacīja: pēc „Jauno lēcieni“ tika atrastas pagraba telpās daudzas tukšas pudeles, kā Jūs atbildēsāt par to?“ Es nevarēju.

Jautri tika pavadīts laiks jaunus semestrus sākot, tādās dienās neeksistēja priekš mums prohibīcija. Tomēr studentu maks tik plāns, ka jāapmierinās bija vai vienīgi ar alu.

Studentiem pa lielākai daļai bij jāapmierinājas ar alu. Bij mēģinājums tam padarīt galu ar attiecīgu veikalu slēgšanu. Vareja vakaros atkal mācīties. No tā laika, studenti parasti satikās pie alus un dziesmām piektdienas vakaros — un ilgstošās draudzības tika atjaunotas. Kamēr es biju universitātē mūsu organizācijās bij stingrs noteikums nedzert savās telpās (studentu mitekļi), bet tas jau nenozīmēja, ka pašā tev nedrīkstēja būt piliens alus! — Ja kādam ir tā vēlēšanās studēt un mācīties, tad universitātes dzīve mazākā pilsētiņā ir viena no ideālākām. Te universitāte ir visu centrā un nav nekā tāda, kas varētu izkļaidēt studējošos. Tūkstošiem jaunu cilvēku nevar piespiest sevi ziedot pilnīgi universitātes darbam — priekš tādēim mums ir lielās universitātes

lielpilsētās, piem. Ņujorka, Čikago etc. Ir ļoti daudz lietas, kuŗas studentam jāmacās, bet kuŗas tomēr netiek mācītas auditorijās, tās ir lietas, kuŗas izveido raksturu un attiecības ar līdzcīlvēkiem.

Saskaņā ar to, kā viņi būs viņas izpratuši, tie varēs ieņemt atbildīgas vietas un likt savai nāk. dzīvei pamatos saturu un apmierinājumu.

F. W. B. Coleman,
Z. A. Sav. valstu pilnv. ministrs Latvijā.

Prof. Dr. med. Arsenijs Starkovs

(Turp.)

Nelaiķi prof. Starkovu varam pie-skaitīt pie lieliem zinātniekiem, labākiem Eiropas anatomiem. Viņa atstātais zinātniskais mantojums ir liels un daudzpusīgs. Viņa darba spējas ir apbrīnojamas: drukāto darbu — zinātnisku grāmatu sarakstos redzam vairākus desmitus virsrakstu. Pie tam visi viņa darbi ir oriģinēli pētījumi, kuŗi dod jaunus uzskatus, labākus praktiskus norādījumus, vai arī uzved uz jaunām domām medicīniskā darba laukā.

Nelaiķa pazīstamākie darbi ir sekoši: „Продольный разрезъ для вскрытия колѣннаго сустава.“ kuŗa iznāca 1898. g. Šai pašā gadā saraksta darbu: „Къ вопросу о пронахожденіи и лѣченіи пуночныхъ гратъ у взрослыхъ.“ 1900. gadā iznāc grāmata: „Къ вопросу о табетическихъ пораженіяхъ колѣннаго сустава. Šai pašā gadā iznāc viņa disertācijas darbs: „Этіологія и патологическая анатомія мышечной кривошеи.“

1901. gadā — „Отчетъ хирургическаго отдѣленія Голицынскои больницы въ Москвѣ.“ un „Къ вопросу о лѣченіи рака грудной части пищевода.“ 1902. g. — „Отчетъ хирургическаго отдѣленія Голицынскои больницы въ Москвѣ.“ un „Мышечная кривошея. Русская хирургія.“ 1903. g. — „Къ вопросу о гематомахъ груднои — ключично - сосковихъ мышцъ,“ kā arī „Общая анатомія мужскаго малаго таза.“ — un „Отчетъ хирургическаго отдѣленія Голицынскои больницы въ Москвѣ.“ 1924. gadā iznāc — „Артеріальное кровообращенія прямой кишчки (Анатоми-

A. Evelite.

Kā neizdzerta glāze. . .

Kur viņa, mīlas skurbumā nakts strauji steigdzas

Un auto ugunis nes viņas reibumu,
Ar savu ikdienu un nicinošiem smaidiem,
Kā glāze aizmirsta un neizdzerta nu.

Ak, ilgī nebūs vairs, kad mati piesnīgs sniega
Un dzīves ziema dvēlei logus aizsaldēs. —
Kas tad vairs nāks, kas būs kas prieku zvana —
Sirds mūžu šo, kā smagu slogu nolādēs.

Kā mūks, kas dzīvi atzinis ir klosterstenās,
Tad skumstot sāpēs, kā dzija, dzija vāts:
Bez kaislas mīlas, dziļām sāpēm, dienas tavas
Tik sirdij žēlums, žēlums vienīgais būs krāts.

Ed. Tūteris.

Zvaigznes pilsēta.

Dien-dienā caur pilsētu ejat, kur nav ne saules, ne zaļās zāles, —
Mani soļi mulst dunošā plienā un skats mans
aizmalās tāles. . .

Un man šķiet, ka šis gājienis ir gājienam līdzīgs,
kas ved ko uz kapiem.
Kautkas paliek aiz manis. Laiks aiziet man
izsūkdams spēkus un tumsu ieliedams dvēlei.
Namu korpusi meīnle ir kā akmeņi kapiem,
uz kuriem rakstīts: „Reiz bija“ . . .

Cīlvēks vairs nesaprot cīlvēka, pulkos naidīgos
sadala dvēseles baltās.
— Tā es eju dien-dienā, pats ieracies sevi un
sirdspukstos savos viss vēries.

Bet vakars kad uzaut un zvaigzņu stāri krit
logā, man šķiet, ka augšam es cēlies.

Posts un bēdas.

(Akadem. fejetons).

Divi saraksti laimīgo. Pavisam atsvabinātie un no puslekciju naudas maksāšanas atsvabinātie. Paliku kā ar aukstu ūdeni apliēti un mēms kā zivs to lasīdams. Pūlējos no abiem galiem, komiltons lai palīdzēja, bet Jāņa Klibjāņa par abiem nevienā gan neatradām. „Būs darbvedim piemirsies uzrakstīt“, nodomāju un steidzos fakultātes kanceļejā. Esot jau nu gan piemirsies tikai ne viņam, bet gan komisijai, tāpat kā man laikam būšot piemirsies kādu eksamenu nolikt, vai anketi labāk izpildīt. Gluži tā jau nu viss gan nebij; pats atminos, ka iesniedzams par trijiem gadiem piecus parakstus saskaitīju un tēva pabalstu

naudā uz pieci izdalīju, bet labāk ar klibu dancot, kā ar mulķi runāt, taisnība sev allaž rikstes griež.

Veselu dienu, kad karogi visos namos lika atcerēties Latvijas atzīšanu, es bēdīgs meklēju atzīšanu manām kredītspejām. De facto jau visi būtu devuši, bet de jure es vienam jau biju parādā vienu latu, citam divus. Šādas nieka sumas, kas tikai pāris mēnešus piemirsušās, pārvilka stripu manām cerībām. — Slikti. Bēdīgi. Kara dienests, bet es nevaru līdzēt. Labprāt, bet pašam nav. Aizej pie Andreja. Atradās pat gudrinieks, kas apsolīja pēc pāris dienām. „Ļoti pateicos, bet nevarēšu izlietot“, atbildēju, „iesāli un glabā vesels“, nodomāju. Pirmo reizi ar tīru sirdi būtu varējis rakstīt uz māju. „Lekciju naudu samaksāju“, un tomēr nekā. Vienīgi līdzeklis atlikās drāts. — Klibjānim Limbažos. — Esmu briesmās. Izsūtiet tālīt 80 latus. Sīkumi vēstulē.

— Dārgie vecāki! Svētiku brīvlaikā ne tikai līnu cenas cēlušās, bet arī dzīves dārdzība Rīgā. Sakarā ar pilsētas Domes vēlēšanu tuvošanos papīra un klīstera vērtība pieaugusi, tāpēc par paredzētajām grāmatām dabūju samaksāt divtik kā aprēķinājam. Pāris tūkstošu kandidātu domnieku amatam steidz iepirkt produktus banketiēm ievēlēšanu gadījumos un, lai gan es nevienā sarakstā (pat noraidītajos nē) neesmu uzņemts, tomēr arī man savas pusdienas jāēd, bet maksa par viņam pastāvīgi kāpj. Nav tāpēc nekāds brīnums, ka esmu paguvis jau iztērēt līdzņemtos latus ieskaitot arī lekciju naudai domātos. Zināms šādi apstākļi neturpināsies ilgi. Kad tu iebrauksi Rīgā, varbūt tikai viens otrs plakats uz neapdzīvota nama sienas liecinās par manu vārdu patiesību. Citādi viss gandrīz par vecam. Krogos gan tagad dzer līdz 2 nakti, bet būs arī lasījies, ka mums studentiem alkoholiskus dzērienus nepārdod. Kāds tēvs, tāds dēls un arī abols tāju no ābeles nekritot, bet ko tu darsī, ka

tevi uzķer viesmīlis un pamet bešā. Operas koŗis mācās krieviski un uz skatuves „kazačoku“ dancot un „mātušku“ slavēšot īsti Donas deli.

Uz jūsu labvēlību gaidīdams
Janka.

Prasītos 80 latus saņēmu, bet arī ne vairāk. Ko tu cīlvēks ar pārpalikušiem 6 latiem iesāksi. Ne pakerts, ne palaists, ne dzīvs, ne miris kā ārpus koalīcijas palikušie Studentu Padomē. Nav laimes bez nelaimes. Kas viņus divas nedēļas saglabās, kas mani Latīņu kvartālā laidīs, un aiz bēdām palikušie bāriņi pirmā dienā izkūpēja.

Atkal es tukšā. Visa pasaule ir tukša un ja nebūtu tukša arī mana galva es jādūdien tur lodi ielaistu. — Neviens taču uz kapiem arī nepavadīs, pat trīs dienas par mani nesēros. Posts un bēdas es saku, taču būs jādzīvo un kaut arī pa latam „jāpūpē“. Klibjānis.

Konservatoristi un vēlēšanas.

Kam gan tagad acis negrauz Vērmanpārka žogs? Kāda krāsu un ciparu dažādība! Viens vēlēšanas saraksts pie otra! Draudzīgi saspiedušies, līp uz žoga sešpadsmitais ar trešo sarakstu, pirmais ar deviņpadsmito. Sals un vietas aprobežotība tuvinājuši asākos pretiniekus.

Tā būtu mēma agitācija, domāta vairāk garāmgājēju acīm. Bet ar to vien vēlētajam nepietiek. Viņš par savu upuri prasa arī kaut ko pretim. Apnikušas viņam agitatoru runas, tās viņam tikpat vienalzīgas kā lielpilsētas troksnis, tās viņu agitācijas sapulcēs nevar vairs ievilināt. Agitatori to laikus un labi sapratuši, tāpēc vēlēšanu sapulcēs arvien pieaicina klāt dziedātājus un spēlētājus, kas izkļaidē vienalzīgo vēlētajū. Un šos skanošos agitētājus sameklē pa lielākai daļai konservatorijā, pa daļai arī operā. Svētdienai tuvojoties, konservatorijas

vestibila tālrunis zvana bez apstājas, pieprasot arvienu jaunus dziedātājus un spēlētājus. Konservatorijas šveicars, kas vistuvākās attiecībās ar tālruni, nodomājis iesniegt lūgumu dēļ atvaļinājuma sabojātās vēselības uzlabošanai.

Tā tad, redziet, kādi pieprasījumi! Pag. svētdienā, visi konservatoristi — dziedātāji „haltūrējuši“ vēlēšanu sapulcēs. Dažs, nodziedājis par trešo numuru, pēc dažām stundām ieradies jau divdesmit piektā saraksta sapulcē, kur bijuši priekšā Jānis Mediņš ar orķestri un Teodors Reiters ar kori, jo abi mūsu lielie mākslinieki domā, ka divdesmit piektais saraksts, kuŗā arī viņi kandidē, nekad vairs neļausot kazāku korim Rīgā dziedāt, nogāzīšot ar pilsētas tēvu palīdzību tagadējo operas direktoru un izjaukšot operas koŗa braucienu uz Berlini.

Bet konservatoristi Rīgas pilsētas domes vēlēšanās spēlē nenoliedzami ievērojamu lomu, un droši vien jaunajā pašvaldībā iedziedās un iespēlēs tos labākos no labākiem un gudrākos no gudrākiem. Kaut jel ievēlētē dižvīri neaizmirstu savus skanošos agitatorus!

Konservatoristi par šo ārkārtīgo uzmanību no vēlēšanu kandidātu puses, protams, ļoti apmierināti. Viens otrs ticis atkal pie naudas, nolīdzinājis gandrīz jau piemirstus parādus, katru dienu ēd konservatorijas bufetē putu kūkas un domā par ārzemju ceļojumiem. Kāds pat esot nosapņojis, ka tam kritīšot Sarkanā Krusta lielais vinnests, kuŗam klātpieliekot sapelnīto honorāru vēlēšanu sapulcēs, iznāktu kāda pūsmuiža Igaunijā vai Lietuvā. Konservatoristes, protams, visu sapelnīto naudu izlieto specifiskām vajadzībām, kas iesākas pie pudera kastītes un beidzas pūra lādes dibenā.

Bekārs.

L. U. Stud. pad. KARNEVALS

„Nakts Latīņu kvartālā“

Sestdien, 11. februārī 1928. gadā, plkst. 21. Virsnieku klubā, Valdemāra ielā 5.

ческое исследование),“ un „Къ вопросу объ аномалияхъ развития верхнихъ конечностей.“ Bet 1905. g. — „Къ хирургической анатомии предательной железы.“ kā arī „Объ отношении хирургического отдѣленія Голицынской больницы.“ un „Случай врожденнаго отсутствія верхней конечности. Деректъ грудной и брюшной стенокъ.“ 1907. gadā tiek sarakstīta: „Анатомическія письма изъ за границы,“ bet 1908. g. — „Великіе анатомы эпохи возрожденія“ 1912. gadā iznāk viņa vērtīgie darbi, kuri tika godalgoti ar akademiķa P. Zagorska prēmiju: „Анатомія прямой кишки и мышц, имѣющихъ къ ней отношение“ un „Анатомія фасцій и клетчатки малаго таза. Распространеніе пагноеній.“

1914. g. — „Zur chirurgischen Anatomik der Basis Cranii externa“ kā arī tulkojums: „Руководство къ препарированію труновъ“ un „Les nerfs du coeur de l'homme,“ kuŗa drukāta franču un čeļu valodās. 1917. gadā iznāk ievērojams darbs: „Новый способъ мумификаціи труновъ человека и животныхъ.“

Bez tam vēl daži darbi: „Общая биологія. Руководство „Руководство описательной анатоміи,“ человека. Томъ I. Остеологія“ un „Увеличеніе поледноихъ поверхностей какъ законъ биологія.“

Strādādam Latv. Univ. sagatavojis iespiešanai sekošus darbus:

„Sinovias limfu vadi“ un „Par asins inervaciju.“

Pirmie uzskaitītie darbi ir tīri praktiska rakstura, kuri radušies strādājot kā ķirurgam Maskavas slimnīcā. No vēlākiem darbiem redzams, ka profesors sāk pilnīgi nodoties medicīnas teoretiskai pusei un šeit redzami darbi, kuri ieguvuši pasaules slavu, kā: „Анатомія прямой кишки и мышц, имѣющихъ къ ней отношеніе un Анатомія фасцій и клетчатки малаго таза. Распространеніе пагноеній,“ ar kuriem viņš griezis vispārēju uzmanību uz sevi, ar kuriem viņš ieguvis nemirstīgu vārdu slavenu anatomu vidū.

Par šiem darbiem ievērojamais anatom K. Jacuta, 1914. g. Arsta avīzes 29. numura recenzijās raksta: „Lieliskais prof. Starkova darbs, ja viņš būtu sarakstīts, kadā no zinātnē valdošām valodām, paliktu par stūrakmeni visiem tālākiem darbiem šīn nozarē. Mūsu tēvijas zinātne var būt lepna ar šo darbu, kuŗš ierindoja blakus Pirogova, Botkina, Bechterejeva un citu autoru darbiem, kas devuši kapitālu darbus krievu medicīniskā literatūrā.“

Slavenais vācu anatom L. Stiede, 1913. g. jūnijā, „Anatomische Anzeiger“ par šiem darbiem izsaka: „Kuŗam no mūsu ķirurgiem, kuŗam no mūsu anatomiem būs tik daudz laika, lai izlasītu šo kolosālo prof. Starkova darbu, kas pārsniedz 1000 lapp.?”

So darbu vērtību raksturo arī tas, ka Keizarišķā Kaŗa-Medicīnas Akadēmija piešķīra prof. Starkovam Akademiķa P. Zagorska prēmiju; līdz ar to, netaisnīgs skaitās pie tiem retajiem zinātniekiem, kuriem šī prēmija ir piešķirta. Neilgi pēc tam netaisnīgs publicē darbu: „Les nerfs du coeur de l'homme.“ Šeit izteikti pavisam jauni uzskati, un jau nedaudz dienas pēc darba publikācijas, Pragas Universitatē sirds inervāciju pētīja pēc prof. Starkova metodes.

Viens no viņa pēdējiem darbiem ir: „Общая биологія“, kur netaisnīgs parādās netikai kā labs biologs un zoologs, bet arī kā cilvēks, kas labi pārzina ķīmiju un fiziku.

Pēdējais zinātniskais darbs palika pusceļā, bet tieši tas bija viņa dzīves mērķis: sastādīt cilvēka anatomiju, kuŗā būtu koncentrēti visi viņa uzskati medicīnā, visi viņa 30 gadu anatomijas un histoloģijas studijās iegūtie darba augļi.

(Turpmāk beigas).

Med. fak. tuvākie līdzdarbin.

Universitātes ziņas.

L. U. padome.

Padomes 1. febr. sēdē pieņēma noteikumus par pabalstu piešķiršanu trūcīgiem studentiem lekciju naudas samaksai. Studējošiem, kas beiguši

vienu fakultāti un iestājušies citā, pabalstus nepiešķirs. Tāpat pabalstu nesapēms jauniešajūšies, pirmā semestrī. Studentiem diplomantiem pabalstus piešķirs ne ilgāk par divi semestriem.

Kā universitātes pārstāvjus skolu programmu apspriedēs izglītības ministrijā ievēlēja doc. K. Straubergu un doc. Fr. Gulbi. Slimajam profesoram E. Felsbergam piešķīra atvaļinājumu no 15. febr. līdz 31. martam. Nolēma atstāt pie universitātes sagatavoties zinātniskam darbam cand. theol. Albertu Freiju.

L. U. teoloģijas fakultātes 8. gadu pastāvēšanas svētki. Svētkus ievadīja sest. 4. febr. vak. ar liturģisku dievkalpojumu Jaunā Ģertrudes baznīcā. Sprediķi teica mācītājs S. Freijs.

Svētd., plkst. 8. vakarā, teoloģijas fakultātes studentu biedrības telpās, Ģertrudes ielā 32, sākās svinīgais akts, kuŗu, saziņā ar teoloģijas fakultāti, rīkoja teoloģijas fakultātes studentu biedrība.

Ar uzrunu pie klātesošiem griezās biedrības priekšnieks stud. teologs Kleinbergs, ņemdams par pamatu savai runai vārdus: „Jūs esiet pasaules gaisma, jūs esiet zemes sāls“. Uzrunai sekoja teoloģijas fakultātes pagājušā gada laureātu studentu Indriķsona un Eiches priekšlasījumi no saviem zinātniskiem un godalgotiem darbiem.

Fakultātes dekans L. Adamovičs sniedza pārskatu par teoloģijas fakultātes pagājušā gada darbību. Studentu skaits no 140 pieaudzis uz 168. Fakultāte ieguvusi jaunu mācības spēku — doc. Menšingu. Pagājušā gada fakultāti beiguši 5 studenti.

Latvijas biskapa vārdā apsveica teoloģijas instituta direktors A. Mačulans. Telegrafiski sveicināja fakultātes absolventi māc. Treics no Raunas un Birnbaums no Dzērbenes u. c.

J. S.

Latvijas Ķīmijas biedrības gada sapulce notika 2. februārī universitātes jaunajā ēkā. Par sapulces vadītāju ievēlēja pr. doc. A. Kešanu.

No gada pārskata, ko sniedza valde, būtu atzīmējams, ka biedrība ar Ls 1500.— pabalstījusi prof. J. Kupča zinātniskos pētījumus par Latvijas mineraloģijām un dziedniecības dūņām un doc. J. Maiziša — zia. pētījumus par ārstn. vielām.

Valdē no jauna ievēlēja izstājušos locekļus doc. J. Auškāpu, doc. A. Petrikalnu un doc. M. Primani.

Revīzijas komisijā: A. Dombrovska jkdzi, asist. O. Jirģensonu un asist. J. Krustiņsonu.

Pēc tam doc. E. Rozenšteins nolasiņa referātu: „Pētījumi par glazurām,“ kuŗā apgaismoja pašreizējo stāvokli šīn jautājumā un pieveda arī savus pētījumus par svina glazuru piemērošanu māliem.

Doc. Luda Bērziņa 40 darba gadi. Latvijas filologu b-ba sestd. 4. febr. vakarā sarīkoja universitātes aulā sēdi, godinot savu kolēģi, doc. Ludi Bērziņu sakarā ar viņa 40 sabiedriskā darbā pavadītiem gadiem. Pārpildītā aulā redzams izgl. min. prof. A. Tentelis, visa filologu saime, mācības spēki no citām fakultātēm un ļoti daudz studējošo. Jubilāru zālē ievēd rektors prof. M. Zile. Kā pirmais apsveica filologu b-bas priekšnieks prof. Balodis. Jubilārs sniedza savus pētījumus par Kr. Fūreķera darbiem, saņemot atzinību no prof. Tenteļa un prof. Baloža. Prof. A. Tentelis filoloģijas-filosofijas fak. vārdā sveica jubilāru kā latvju kultūras cēleju un jaunatnes audzinātāju. Teodors Zeiferts isā pārskatā atcerējās L. Bērziņa pirmo rakstu „Balsi“, kur toreiz kā seminārists zem pseidonīma Pabēzris jubilārs agitējis par tautiskuma apģērbiem rīkojamos 3. dziesmu svētkos. Atzīmēja viņa dziļos latvju valodas un gara mantu pētījumus; latvju kultūras propagandu cariskās Krievijas laikā u. t. t. Doc. L. Adamovičs nododot sveicienus teoloģijas fak. un skolotāju organizāciju vārdā izcēla jubilāra darbu garīgo

Klusie avoti.

Mūsu laikmets ir tapis skaļš. Šķiet, jau par skaļu. Vajaga jau diezgan vēriga skata un uzmanīgas auss, lai skaņu, krāsu un plašo žestu raibajā jūklī sagatavotu patiesi vērtu un lai tur sadzirdētu arī dzīves klusās balsis.

Diezin kādu vērtējumu par mums sniegs vēlākās paaudzes, kuŗas redz vēstures perspektīvē varēs mierīgi atskatīties uz mūsu patreizējo laikmetu? Kas zin, vai no objektīva viedokļa mūsu šīs dienas kultura pa lielāku daļai nav tikai perifērija. Vai mūsu nebeidzamie rekordi un revijas un lozungi un sacikstes nav tikai tukša reklāma un nekās vairāk?

Kā ir ar mūsu gara kultūras dziļākiem avotiem? Vai neesam tos mazliet piemirsuši? Mūsu māksla, zinātne. Nevienam nav noslēpums, ka tāni pat laikā, kad kino ar saviem sāji salkaniem divertismentiem zeļ un zaļo, kad dažādās sacikstes un rekordi ir sabiedrības, sevišķi jaunatnes mīļākais tēmat, — ka taisni tai laikā mūsu lielākās mākslas iestādes cīnās par . . . eksistenci. Operas lieta mums visiem vēl atmiņā. (Protams, nebij jau nu tur bez grēka arī paši mākslinieki.) Bet tas tikai piemērs.

Ja māksla mums ir apmēram tas pats, kas pusaudžu zenķiem spožs kabatas pulkstenis, tad jau nu, protams, pie visa tā nav daudz ko teikt. Bet ja viņa mums ir kas vairāk, ja tā nav tikai luksus un viegla izprieca vien, tad jāmeklē izeja. Un to varam rast tikai kopējiem spēkiem.

Bet ir vēl kāds avots dziļš un dzidr grāmata. Tikai diemžēl ne mazāk piemirsts kā mūsu mākslas iestādes. Tas izklausa savādi, — vai mums nav jau grāmatu pārprodukcija? Vai jēl kādreiz mums bijis tik daudz grāmatu kā tagad? Tiesa gan. Viņu varēja būt arī mazāk; bet tad gan tikai patiesi vērtīgas un reizā arī katram pieejamas.

Grāmata, ja tā patiesi attaisno savu vārdu viņa labākā nozīmē, ir katras gara kultūras dziļākais pamats. Bet ko esam darijuši, lai pašķirtu labai grāmatai ceļu tautā? Un reizā arī, lai rādītu, kas mūsu literatūrā peļams

dziesmu sastādīšanā. Doc. K. Straubergs runāja par jubilāru kā Horācija tulkojātāju. Vēl sveica savu filistri „Lettonijas“ seniors.

Doc. E. Blese 17. februārī plkst. 11-tos L. U. svētku zālē aizstāvēs savu doktora disertāciju par tematu „Latviešu uzvārdu studijas“.

L. U. Stud. Atturības b-bas tradicionēlie gada svētki notiks sestdien, 18. februārī plkst. 20.30 R. Latv. B-bas mazajā zālē, Meŗķeļa ielā 13. Programmā prof. P. Šmita svētku runa un koncerts, kuŗā piedalās A. Pulciņa, A. Zirģelis, E. Šnickovskis un J. Norvilis. Svētkos spēlēs L. U. Akad. Muzikas b-bas salona orķestris.

Baltijas valstu studentu atturību apspriedē, kas notiks Rīgā, sestdien 18. februārī s. g., piedalīsies Somijas, Igaunijas, Lietuvas un Latvijas stud.-atturībunieki. Dienas kārtībā jautājumi par turpmāko sadarbību un kopēju piedalīšanos Antverpenes pretalkohola kongresā.

Disputi par pašnāvībām. Pēdējo dienu notikumi — biežās pašnāvības, — vispārīgi un arī studentu dzīvē, uztrauc plašākas aprindas. Lai rastu izskaidrojumu šai nevēlamai mūsu dienu parādībai un noskaidrotu viņas cēloņus L. U. Stud. Atturības b-ba sarīko publisku disputu par pašnāvībām, trešdien 15. februārī s. g. plkst. 20 Melngalvju zālē. Disputu vada zv. adv. pal. A. Tisķēniņš. Ar referātiem disputā piedalās doc. Dr. med. E. Kalniņš, prof. E. Šneiders, dzejniece Aspazija, filosof. doktorands J. Students un

un atmetams. Diemžēl grāmatu esam atstājuši gandrīz vai vienu savam liktenim. Un sekas ir — mūsu vērtīgākie literatūras un zinātniskie darbi nereti guļ gadiem izdevēju plauktos, kamēr visvisādas „lubas“ ikdienas vairāk tūkstoš eksemplāros aizplūst tautā. Un jaunatne visu to lasa; kāri uzsūc visu līdz pēdējam mielēm. Var gan priecāties par Izglītības ministrijas pirmiem rīkojumiem sēnalu un neķītrības literatūras apkaŗošanā, bet ar to vien nebūs līdzēts, ja inteliģence un sevišķi prese nesāk vairāk rūpēties par vērtīgas lektūras propagandu. Ģrūti iedomāties svārtīgu darbu par šo, un tomēr tik maz tam esam piegriezuši vērtības.

Ir nenormāli, ka kādam tur Tennejam, kas boksā izdauzījis savam partnerim acis, vai kādam nelietim izvirtulim, dienas prese velti garus artiķelus un pat fotografiskus uzņēmumus, kamēr grāmatu apskatam un apcerējumiem par literatūru vispārī neatvēl gandrīz ne rindīnas. Ārzemju labākie preses organi šīn ziņā gan dara citādi. Tur arvien bez pašas beletristikas ir sava diezgan plaša mākslas nodaļa apcerējumiem par dažādiem jautājumiem literatūras un mākslas laukā vispārī. Un tikai arī tā prese var būt savai tautai par istu ceļa rādītāju kultūras gaitās.

Tas pats jāsaka par žurnāliem. Un it sevišķi par tiem. Ja dažs nopietnāks laikraksts līdzās raibajiem dienas notikumiem un sabiedriskās dzīves jautājumu iztirzājumiem vienu otru reizi tomēr atrod telpas grāmatu apskatam, tad par mūsu „plašās publikas žurnālu“ lielāko daļu patreiz to nevar teikt. Taisni tas, kas viņus padarītu vispusīgi vērtīgākus un kas lasītājos modinātu interesi viņus uzglabāt arī vēlākiem laikiem, tur ir aizmirsts.

Mums studējošiem — nākošiem sabiedrības, valsts un literatūras darbiniekiem te jāienem arī savs stāvoklis. Kur vien var, mums jācenšas prese šīn ziņā iespaidot — tieši vai netieši. Mūsu tautas kultūrēlā dzīve ar visām viņas vēlamām un nevēlamām parādībām mums nedrīkst būt vienaldzīga. Pavērsim grāmatai ceļu! Tā būsim darijuši nevīstošu kultūras darbu.

E. A. ņševics.

cand. theol. Freijs. Debatē bez tam piedalīs citi sab. darbinieki. Ieeja stud., skoln., un kareivjiem Ls. 0.50, pārējiem Ls. 1.—

Māksla.

Blasko Ibanjess † Spāniešu tautas nacionālais lepnums — rakstnieks un brīvības cīnītājs — Blasko Ibanjess — trimdā, Francijā, Mentonā s. g. 28. janvārī miris.

Ibanjess dzim. 1867. g. Valensijā. — Jau studenta gados viņš tautu aicina uz republiku. — Visa viņa straujā dzīve ir pilna lielu meklējumu. Ne velti A. Franss saka, ka I. personīgā dzīve pati par sevi „esot spāniešu rakstnieku labākais romāns.“

Lielu iespaidu uz I. ir atstājuši franču naturalisti — Solā un Balzaks. No Ibanjesa darbiem kā labākos min — „Nolādētās zemes“, „Maija ziedīņš“, „Asinis un smiltis“. Zem kaŗa iespaida I. nododas plašāka veriena dzīves tēlojumiem. Te atz. „Četri Apokālipsa jātnieki.“ Jūl. St.

Daces Akmentīnas cīentāji svētd. 5. febr. bija aicinājuši apspriedē mūsu lielās mākslinieces labvēļus, lai pārrunātu viņas 70. dzimšanas dienas svinēšanu 4. augustā. Jubilejas lietu tuvāki apspriedis teātra biedrība ar Nac. sieviešu līgu, Sieviešu palīdz. korpusu, aktieru un zolistu arod biedrībām u. c. ieinteresētām organizācijām. Dace jau vairākus gadus slimo ar reimatismu, kuŗu mantojusi 40 gados, sniedzama mums no skatuves neaizmirstamus tēlus, sava talanta gaišo mirdzu. Bet pirms jubilejas, viņai nepieciešama palīdzīga roka jau tūlī. Šim nolūkam Teātra biedrība sasauca jaunu apspriedi 13. febr. pl. 5 Terbatas ielā 6/8.

Nac. opera. Atjaunoti uzvedumi Nac. operā: repertuārā no jauna uzņemtas operas Rimskij-Korsakova „Pasaka par caru Saltanu“ un Čaikovska „Piķa dama“. „Pasakas par caru Saltanu“ pirmā izrādē šai sezonā bij trešdien, Ceturt., 9. febr., baleti „Arlekināde“ un „Sopeniane“. Piektd., 10. febr., pirmo reizi šīn sezonā „Piķa dama.“ Sestd., 11. febr., „Karmena.“ Svētd., 12. febr., tautas izr. balets „Gulbju ezers.“ Vak. „Otello.“

Nac. teātri trešd., 8. febr. pirmo reizi uz-

veda Annas Brigader „Izredzētāis”. Rež. — E. Feldmanis, piedalās — J. Lejiņš, R. Kalniņš, A. Mierlauks, L. Spilbergs. Ceturd., 9. febr. pus 5 p. p. kapavīriem „Sieviete ar sešiem prātiem”. Pus 8 vak., 2. pirmsskolas par labu „Nakts Serenādē”, ar Liliju Stengel Antonijas lomā Piektd., 10. febr. „Zazā” ar Liliju Stengeli.

Dalles teātri ceturd., 9. febr. par tautas izr. cenam „Ak, šis milas mokas”, piektd., 10. febr. „Traks numurs” (studentiem un skoln. pusceļiem), sestd., 11. febr. Emilijas Viestures benefice, pirmo reizi Simsona Gantijona skatu luga 3 cēl. „Maija”. — Šī luga ir ieguvusi ļoti lielu popularitāti Parīzē „Elizejas lauku” studijā. Svētd., 12. febr. p. 2 d. par tautas izr. cenam Šillera drama 14 ainās „Vilhelms Tels”, vak. „Traks numurs”.

Latvju dram. kursi (Zeltmata vadība) sarakto ceturdien, 9. febr. 8 vak. 1 Rīgas pils. pamatsk. Kalpaka bulv. 8, mimikas un mīmōdramas vakaru mimikas klases vadītāja D. Arbenina iestudējumā, kas būs pirmais šāda veida vakars. Ieeja brīva. Ielūg. dab. kursu biroja, Kalpaka bulv. 8, plkst. 5—7 vakarā.

Kārlis Strāls, sestd. 4. febr. atskatījās uz 25 g. darba posmu rakstniecībā.

K. Strāls dzimis 20. nov. 1888. g. Pļaviņās, 1902. g. „Peterburgas avīzēs” iespiesti viņa pirmie dzejoļi „Gredzentiņš” un „Saites”.

Simpatisks Strāls mums ir ar savu dziļo māksl. vienkāršību. — No viņa prozas darbiem vislabāk padēvējis „Kārš” un dzeju krājumiem nupat iznākušais „Zemes elpa”.

Akademiskā dzīve ārzemēs.

Prūsijas studentu konflikts ar izglītības ministriju.

Prūsijas izglītības ministrija bija izstrādājusi studentu pašpārvaldības satversmes projektu un darbības instrukcijas ar noteikumu, ka līdz 15. decembrim 1927. g. atsevišķām studentībām vispārējā balsošanā ir jānotiek, vai viņas ir ar mieru šo satversmi un jaunus noteikumus pieņemt, un tādējādi no jauna iegūt no valsts tiesisku atzīšanu. Pretējā gadījumā viņas zaudē savas tiesības būt pie augstskolām par likumīgiem studentu pašpārvaldības organiem, kuŗu lēmumi ir saistoši visiem studējošiem. Zaudē arī tiesības iekasēt sev par labu no studentiem obligatoriskus maksājumus.

Pret šiem jauniem noteikumiem sacēlās vesela protestu vētra, kā no Prūsijas studentībām, tā arī no citām vācu studentu organizācijām. Viņas uzskatīja šo jauno satversmi un noteikumus par akademiskās brīvības un pašpārvaldības tiesību ierobežošanu, kas brīvai akademiskai saimei nav pieņemams. Galvenais iebildums tomēr

ir un paliek tas, ka pēc jaunās satversmes Prūsijas studentībai nebūtu iespējams palikt visvācu studentu apvienībā (grossdeutsche Studentenschaft), kuŗā apvienojas nevis Vācijas studentības, bet gan studentības, kuŗu locekļi ir vācu tautības un vāciski runājoši. Tagad Deutsche Studentenschaft apvieno kopējai sadarbībai Vācijas, Austrijas, Dancigas un Čekoslovākijas (Studentendeutsche) vācu studentu organizācijas. Turpretī Prūsijas izglīt. ministrijas izstrādātā studentu pašpārvaldības satversme un noteikumi paredz, ka Prūsijas studentība var būt par locekli un līdzdarboties tikai tādā savienībā, kas dibinājas uz Vācijas valsts robežās atrodošajiem, studentībām, un nevis uz tautības un valodas pamatiem. Šādus noteikumus nacionālie studenti atrod par nepieņemamiem ne zem kādiem apstākļiem, jouszkata „Deutsche Studentenschaft”, kuŗa ir organizēta un dibināta uz tautības un valodas principiem, par neaizskaramu, pēckāra, naciņālu ieguvumu.

Saprotam, ka zem tādiem apstākļiem nevarēja cerēt, ka jaunie noteikumi par studentu tiesībām (Studentenrecht) tiks nobalsošanā pieņemti. Visās Prūsijas augstskolās tika šie jaunie noteikumi ar ļoti lielu balsu pārsvaru noraidīti, izņemot tikai vienu Braunsbergas Teoloģijas-Filosofijas Akadēmiju, kuŗa skaitās 33 studējošie, par pieņemšanu tika nodotas 32 balsis un pret — 1.

Līdz ar to Prūsijas studentības (Preussische Studentenschaft) ir zaudējušas savas tiesības būt par studentu pašpārvaldības organiem, kā arī nedrīkst vairs reprezentēt studentus iekšējā un starptautiskā dzīvē.

Prūsijas izglītības ministrs, pēc balsošanas rezultātu apstiprināšanas, ir paziņojis ka, studenti ar nobalsošanu ir atsacījušies no studentu pašpārvaldības organu dibināšanas un ka pie augstskolām nepastāv vairs, no valsts tiesiski atzītas, studentu pārstāvniecības, kuŗām būtu tiesība reprezentēt visus studentus. Agrākās studentības nedrīkst vairs tikt uzskatītas par augstskolu sastāvdaļām jeb institūcijām. Uz priekšu viņas var pastāvēt kā kaut kuŗas brīvas studentu organizācijas, bet nekur nedrīkst tikt lietots vārds „Studentenschaft”. Tā kā studentu pārstāvniecības skaitās par likvidētām,

tad neviena studentu organizācija jeb apvienība nevar pārņemt agrāko Studentenschaft īpašumus, tiesības jeb saistības. Visas ieņemtās telpas no Studentenschaft iestādēm un birojiem ir jāatstāj. Studentības pārstāvjiem ir jāizstājas no augstskolas pārvaldes iestādēm un komisijām. Visi Studentenschaft īpašumi, naudas līdzekļi un saistības tiek pārņemti no ieceltiem pārvaldes organiem.

Prūsijas izglītības ministrs ir gribējis, caur šādiem stingriem līdzekļiem, piespiest studentus padoties saviem noteikumiem, bet ir panācis jo lielāku studentu pretošanos un savas akademiskās brīvības neatlaidīgu aizstāvēšanu. Kuŗš paliks uzvarētājs — grūti noteikt, bet katrā ziņā ar šo jautājumu nāksies arī nodarboties Reichstagam. J. R.

C. I. E. darbība.

Šinī gadā no maija līdz oktobrim Ķelnē notiks starptautiskā preses izstāde. Studējošo starptautiskai savienībai ir uzdots parūpēties par akadēmiskās preses reprezentēšanu šinī izstādē, kuŗam nolūkam tiks atvēlētas īpašas telpas.

C. I. E. darbība pēdējā laikā stipri tiek traucēta no dažām iestādēm un savienībām, kuŗas netura par vajadzīgu atbildēt uz C. I. E. pieprasījumiem un anketām. Ļoti apgrūtināta lielle pasta izdevumi un laika zaudēšana sūtīt pat līdz trim reizēm vienu un to pašu pieprasījumu, kuŗam neseko nekādas atbildes.

Studējošo Starptautisko identitātes karti ir atzinušas sekošas valstis: Anglija, Austrija, Itālija, Dānija, Igaunija, Francija, Šveice, Savienotās Valstis. Šī karte ir itkā ieteikšanas vēstule un viņas īpašnieku visas pasaules studējošie atzīst par biedri; tāpat viņa dara pieejamus studentu namus u. t. t. Studentu nacionālā savienība ir uzstādījusi sekošu darbības plānu: 1928. g. pavasara semestrī tiks izdalītas studējošā identitātes kartes visiem savienības locekļiem; martā savienības gada kongress; aprīlī ceļojums sakarā ar Lieldienu brīvlaiku; studējošo apmaiņa; starptautiskais universitāšu čempionāts, sporta sacikšu organizēšana viegl- un smagatletikā u. t. t.

(C. I. E. bulletin.)

Sports.

Latvijas daiļslidošanas meistarsacikstes notika svētdien, 5. febr. Esplanādē. Latvijas meistara nosaukumu seniora klasē ieguva inž. H. Blaus ar 262 punktiem, junioru Auls ar 85,5 p., iesācēju A. Morozovs — 42 p. Dāmu meistartituli ieguva S. Vebel ar 70 p., iesācējas M. Morgenstern — 36 p. Pāru daiļslidošanā Vebel — Tubelis ar 10 p.

L. Univers. meistarsacikstēs uzvarēja senioru kl. E. Tubelis ar 226 p., junioru klasē dāmām L. Dreimāne — 77 p. kungiem O. Kalējs — 89 p., iesācējos — E. Sakss ar 34 punktiem. Aukstā laika un vēja dēļ dalībniekiem bija grūti parādīt savas istās spējas.

Kom. Tubelis studentu ziemas sporta sacikstēs Itālijā ieguvis daiļslidošanā ļoti lielu konkurencē devīto vietu.

Sonedēļ pie mūsu daiļslidotājiem viesojas čeku meistars inž. A. Sliva noturot īsus daiļslidošanas kursus un sadalot slidotājus klasēs. A.

Redakcijai piesūtīti:

- 1) „Ārpuskolas izglītība” № 1.
- 2) „Daugava” № 2.
- 3) „Dzelzceļnieks” № 3.
- 4) „Jaunības Tekas” № 2.
- 5) „Mažās Jaunības Tekas” № 2.
- 6) „Kristīgā Balso” № 3.
- 7) „Mērniecības un kultūrtechnikas Vēstnesis” № 10/11 un № 12.
- 8) „Svari” № 4.

Paskaidrojums.

Sakarā ar pag. „St.” nrā ievietoto Streptococ feļetonu „Jaunkidzīvot Vecaucē” ir radušies dažādi pārpratumi, tāpēc paskaidrojam, ka raksts attiecas tikai uz lauks. stud.-praktikantu iekšējo dzīvi, bet ne L. U. administrāciju un Lauks. fak. vispār.

Redakcija.

Nāk. „Studenta” nrs iznāks 23. februārī.

Atbildīgais redaktors: **A. Biezais**

Redaktors: „Studenta” koleģija.

Izdevējs:

L. U. studentu vienotājn „VIENKOPA”

— Terauda izstrādājumi, Trauki, SLIDAS, —

Manufaktūras preces

Kungu un dāmu uzvalki un drānas,
Linu audekli, pusaudekli,
Gultas segas,
Auzāmie dziedziņi, etc. etc.

Glīti un izturīgi

apavi un galošas

Lauksaimniecības & Piensaimniecības

mašīnas & rīki.

CENTRĀLĀ SAVIENĪBA „KONZUMS”

Rīgā, Dzirnāvu ielā 68.

Visi Studējošie, kas grib sabiedrības acīs iegūt izcilus stāvokli pasūta sev uzvalkus, kostimus, mēteļus, irakas, smokingus no vietējām un angļu drānām. Lielā izvēlē kreptūki, ševjots, marengo pavasara un vasaras sezonai pagatavo arī no pienestām drānām.

Jaunākie fasoni, darbs zolids, cenas mērenas

pie drēbniekiem **K. MIEZIS** un **K. STRĒMS**

(Maskavas amt. meistari)

Rīgā, Karļines ielā № 5/5

Tālr. 4-3-0-0

Gaļas un desu lieltirgotava

J. Vikmans

Rīgā, Blaumaņa ielā № 42/44. Tālr. 2-8-7-3-0.

Gaļas un desu izstrādājumi augstākā labuma.

Doma Muzejs

atvērts svētdienās
no 11—2.

Lēti piedāvā:

Kungu kreklus, strip. Ls 4.50
„ „ zefira, strip. Ls 7.70
„ „ zefira, must. Ls 9.00
„ „ trikolina (mazgājamais zids) Ls 9.50
„ zekes, gludas, krās. Ls 0.70

D. Džengels

Kaļķu ielā 38.

Rasetnes, orig. RICHTER un c. fabr.

Logaritm. linejali sist. „RIETZ” u. „ELEKTRO”

Zīmēj. papīrs „Schöllerhammer”

un visi citi zīmēšanas piederumi.

AUGSTSKOLAS AUDZĒKŅIEM — RABATS.

Holländer un Friedländer

dib. 1903. g. Vaļņu ielā 31. dib. 1903. g.

Ātra apavu izlabošana,

kā arī jaunu pagatavošana par cenām zem katras konkurences.

Garantēju god. pasūtītājam par pirmklasīgu materiālu un izturīgu glītu darbu. Steidzīgu darbu pagatavo uz vietas, pasūt. uzgaidot. Laipna apkalpošana.

Amata meistars **Ed. Eglits,**

Rīgā, Mazā Zirgu ielā № 3.

Valodu kursi
P. Berlīca

Blaumaņa ielā 9.

Vietējas, angļu, franču, itāļu un citas valodās.

Runas st. no 5—7 v.

Dir. emer. **P. Vestbergs.**

Lasāt un izplatāt

„Studentu”